

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات
شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران» (مواد ۱۱ تا ۲۰)

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱-۲۰۰۵۷

کدموضوعی: ۲۴۰

دوره دوازدهم - سال اول

ثبت: ۶۲

عنوان گزارش: اظهارنظر کارشناسی درباره: طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (مواد ۱۱ تا ۲۰)

نوع گزارش: طرح/لایحه ■، نظارتی □، راهبردی □

نام دفتر: دفتر مطالعات حقوقی (گروه حقوق اداری و نهادهای اساسی)

تهیه و تدوین: محمد صالحی

ناظران علمی: احمد حکیم‌جوادی، حسین محمدی احمدآبادی

اظهارنظر کنندگان: محمد عبدالحسین‌زاده (مطالعات مدیریت)، توحید اسماعیل پور (مطالعات بنیادین)

حکمرانی، محمدتقی ضرغام افشار (دفتر مطالعات اجتماعی)، حسن کریمی‌فرد (دفتر مطالعات سیاسی)

صفحه‌آرا: نرجس امیراحمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. انتخابات

۲. شوراهای اسلامی

۳. سیاست‌های کلی انتخابات

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۷/۱۰

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۱	خلاصه مدیریتی.....
۲	۱. مقدمه.....
۲	۲. بررسی مصوبه کمیسیون.....
۱۰	۳. جمع‌بندی و پیشنهادات.....
۱۰	منابع و مأخذ.....

اظهارنظر کارشناسی درباره:
طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات
شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (مواد ۱۱ تا ۲۰)

چکیده

طرح «اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران» به شماره ثبت ۶۲ در دوره دوازدهم مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شده و در جلسه مورخ ۱۴۰۳/۶/۲۵ کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است. موضوع اصلی و محوری طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، اصلاح قانون در راستای اجرای سیاست‌های کلی انتخابات و بر طرف نمودن برخی ابهامات و مشکلات اجرایی در انتخابات و فعالیت شوراهای شهر و روستا بوده است. در گزارش قبلی مواد (۱) تا (۱۰) مصوبه کمیسیون بررسی و تحلیل شد. در گزارش پیش رو به بررسی و تبیین مواد (۱۱) تا (۲۰) مصوبه کمیسیون محترم امور داخلی کشور و شوراها خواهیم پرداخت.

خلاصه مدیریتی

مسئله اصلی

موضوع اصلی و محوری طرح اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، اجرای سیاست‌های کلی انتخابات و بر طرف نمودن برخی ابهامات و مشکلات اجرایی در انتخابات و فعالیت شوراهای شهر و روستا بوده است.

نقاط قوت و ضعف طرح

این طرح سعی داشته علاوه بر پیاده‌سازی سیاست‌های کلی انتخابات، به برخی از خلأهای قانونی و عدم وجود برخی از احکام در امر انتخابات شوراهای اسلامی کشور بپردازد. از جمله این موارد به امکان تغییر حوزه انتخابیه، امکان انصراف داوطلبان، ساماندهی ستادهای تبلیغاتی، شرایط اعضای هیئت‌های اجرایی و شعب اخذ رأی، هیئت اجرائی مرکزی، ثبت‌نام الکترونیکی از داوطلبان، ساماندهی فرآیند بررسی صلاحیت داوطلبان، جرائم انتخاباتی و تبلیغات اشاره کرد. همچنین در رابطه با موضوع فعالیت شوراها به برخی از موارد ضروری مانند نظارت شورای روستا بر دهیار، موارد خاتمه دوره تصدی

شهردار، نظارت بر فعالیت اعضای شورای شهر و فرآیند فعالیت هیئت‌های حل اختلاف و رسیدگی به شکایات در این مصوبه احکامی آمده است.

در این طرح همه ابعاد و موضوعات انتخابات و همچنین فعالیت شوراهای اسلامی کشور دیده نشده و بر مسائل اصلی و فوری آن تکیه شده است. لذا همچنان این قانون نیازمند بررسی و تکمیل می‌باشد.

پیشنهادات مرکز پژوهش‌ها

در بررسی مواد (۱۱) تا (۲۰)، با اصلاحاتی در برخی مواد مصوبه کمیسیون قابل ارتقا و تکمیل شدن می‌باشد.

۱. مقدمه

طرح «اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران» به شماره ثبت ۶۲ در دوره دوازدهم مجلس شورای اسلامی اعلام وصول شده و در جلسه مورخ ۱۴۰۳/۶/۲۵ کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها با اصلاحاتی در عنوان و متن به تصویب رسیده است. در گزارش اول به شماره مسلسل ۲۰۰۵۷ کلیات و مواد (۱) تا (۱۰) آن بررسی شد. در این گزارش به بررسی مواد (۱۱) تا (۲۰) مصوبه مذکور خواهیم پرداخت.

۲. بررسی مصوبه کمیسیون

– ماده (۱۱):

ماده (۱۱) مصوبه در مقام بیان شرایط اعضای هیئت‌های اجرایی و نظارت، هیئت‌های بازرسی وزارت کشور، اعضای شعب و نمایندگان فرماندار و بخشدار که مجریان و ناظران انتخابات هستند، می‌باشد. این ماده که اغلب احکام مندرج در آن مانند ماده (۴۱) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی است و در راستای اجرای بند (۱۸) سیاست‌های کلی انتخابات^[۱] در خصوص یکسان کردن احکام و سازوکارهای انتخابات^۱ به تصویب رسیده است مقرر می‌نماید «شرایط اعضای هیئت‌های اجرایی و نظارت، هیئت‌های بازرسی وزارت کشور، اعضای شعب و نمایندگان فرماندار و بخشدار به شرح زیر است: ۱- اعتقاد به اسلام، ۲- التزام عملی به احکام اسلام و قانون اساسی، ۳- حداقل سواد خواندن و نوشتن، ۴- عدم وابستگی به گروه‌های غیرقانونی، ۵- عدم سابقه محکومیت کیفری مؤثر و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی، ۶- عدم سابقه محکومیت به جرائم انتخاباتی» علاوه بر این در تبصره «۳» این ماده تصریح شده است که «هیچ یک از اعضای موضوع این ماده نباید داوطلب بوده و یا با نامزدهای انتخابات به ترتیب زیر خویشاوندی نسبی یا سببی داشته باشد:

الف- خویشاوندی نسبی: پدر، مادر، فرزند، برادر و خواهر، ب- خویشاوندی سببی: همسر، پدر، مادر، برادر و خواهر همسر و همسر فرزند داوطلب» هرچند چنین تبصره‌ای در جهت پیشگیری از تعارض منافع به تصویب رسیده است، اما ممنوعیت مطلق عدم امکان عضویت در سمت‌های این ماده و خویشاوندی با داوطلبان در روستاهای کم جمعیت به

۱ . ۱۸- ... و مراحل و سازوکار اجرایی آن تا حد امکان یکسان و متحد صورت پذیرد.

سبب وجود روابط خویشاوندی بین آنها ممکن است منجر به اختلال در اجرای انتخابات شده و برگزاری انتخابات را با چالش مواجه نماید. در همین راستا کمیسیون در تبصره «۴» مقرر نموده «در روستاها وجود ارتباط خویشاوندی سببی درجه یک بلامانع است.» لیکن تبصره مذکور واجد ایراد و ابهام به نظر می‌رسد؛ توضیح آنکه مشخص نیست که چرا همسر داوطلب در روستا از عضویت در هیأت اجرایی و نظارت، عضویت در شعب، نمایندگی فرماندار و بخشدار ممنوع نشده است؟ از سوی دیگر در این تبصره، استثنای ممنوعیت عضویت در هیأت‌های مذکور صرفاً شامل خویشاوندان سببی درجه یک داوطلب (پدر همسر و مادر همسر) شده است در حالی که ضرورت دارد افراد مذکور یعنی همسر، پدر همسر و مادر همسر داوطلب از عضویت در این هیأت‌ها ممنوع بوده و بقیه خویشاوندان سببی منعی در عضویت نداشته باشند. بنابراین این تبصره واجد ایراد به نظر می‌رسد و پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس تبصره «۴» به شرح زیر اصلاح گردد:

تبصره ۴- در روستاها وجود ارتباط خویشاوندی سببی اعضای این ماده با داوطلب بلامانع بوده و صرفاً همسر، پدر همسر و مادر همسر داوطلب مشمول تبصره ۳ این ماده خواهند بود.

– ماده (۱۲):

ماده (۱۲) مصوبه کمیسیون بیان می‌دارد: «هیچ‌یک از معتمدان منتخب اعم از اعضای اصلی و علی‌البدل هیئت‌های اجرایی و اعضای هیات نظارت، اعضای شعب ثبت نام و اخذ رای نباید داوطلب عضویت در شوراهای اسلامی شهر و روستا یا عضو فعلی شوراها باشند. مسئولیت مفاد این بند با فرماندار و بخشدار است.» در واقع یکی از اصولی که در کلیه انتخابات‌ها باید رعایت شود اصل بی‌طرفی مجریان و ناظران است و یکی از مصادیق بارز آن، این است که داوطلبان انتخابات نباید مجری و ناظر انتخابات باشند. در ماده (۱۲) مصوبه، کمیسیون محترم به درستی برای معتمدان هیئت‌های اجرایی و اعضای هیئت نظارت، اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی ممنوعیت داوطلبی در انتخابات را قرار داده است. با توجه به اوصاف یاد شده تصویب مصوبه کمیسیون مورد پیشنهاد می‌باشد.

– ماده (۱۳):

– در بند «الف» ماده (۱۳) موضوع اصلاح ماده (۳۲) قانون فعلی، مهلت استعفای برخی از مقامات و مسئولین برای داوطلبی عضویت در شوراهای اسلامی کشور از زمان قبل از ثبت‌نام به سه ماه قبل از ثبت‌نام افزایش پیدا کرده است. به بیان دیگر در قانون فعلی گفته شده مقامات مذکور در بندهای «۱» و «۲» و «۳» باید قبل از ثبت نام استعفا دهند. کمیسیون در مصوبه خویش مقرر داشته است که افراد مذکور باید سه ماه قبل از ثبت‌نام استعفا دهند. این امر در حالی است که در بند ۴-۱۰ سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغی مقام معظم رهبری^۱ به موضوع حداقل رساندن ممنوعیت حضور داوطلبان شاغل اشاره شده است. لذا به نظر می‌رسد افزایش مهلت استعفا به سه ماه قبل از ثبت‌نام با این سیاست‌ها مغایرت دارد. لیکن نکته‌ای که در این خصوص باید بدان اشاره نمود آن است که هرچند به استعفای داوطلبان

۱. ۱۰-۴. اتخاذ ترتیبات لازم برای به حداقل رساندن ممنوعیت حضور داوطلبان شاغل

قبل از ثبت نام در انتخابات در بندهای «۱» و «۲» اشاره شده اما به لزوم قبول استعفای داوطلبان تصریح نشده است و این امر می‌تواند منجر به سوء استفاده گردد، با این توضیح که علی‌رغم استعفای داوطلب با استغای نامبرده موافقت نشده و وی همچنان به تصدی سمت خویش ادامه دهد و در نهایت هدف این ماده مبنی بر جلوگیری از تعارض منافع محقق نگردد. با این توضیحات پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس بند «الف» به شرح زیر اصلاح شود:

الف- در انتهای بندهای ۱ و ۲ بعد از عبارت «شاغل نباشند» عبارت «درمورد کسانی که طبق قوانین استخدامی و یا تعهد خدمت، استعفای آنان منوط به پذیرش آن از سوی مسؤولین مربوطه باشد، قبول استعفاء شرط است. در هنگام ثبت نام، ارائه گواهی رسمی مبنی بر قبول استعفا و همکاری و عدم اشتغال در پست یا مقام یا سمت یا مشاغل یاد شده الزامی است، در غیر این صورت از ثبت نام داوطلب خودداری می‌شود.» الحاق می‌گردد.

- بند «ب» ماده (۱۳) که در مقام اصلاح بند (۳) ماده (۳۲) قانون فعلی است مقرر می‌کند: «در بند ۳ عبارت «و نواحی و کارکنان» بعد از «مدیران مناطق» اضافه شده و همچنین عبارت «مگر آنکه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن سمت شاغل نباشند.» حذف گردد.» در واقع مفاد این تبصره آن است که علاوه بر «۱- شهرداران»، «۲- مدیران مناطق شهرداری و موسسات و شرکت‌های وابسته» و «۳- دهیاران»، «۴- کلیه مدیران نواحی» و «۵- کلیه کارکنان شهرداری‌ها و موسسات وابسته» را نیز به صورت مطلق از عضویت در شورای شهر و روستای محل خدمت خویش محروم نموده است به صورتی که حتی با استعفا از شغل خویش نیز امکان عضویت در شورای شهر یا روستای محل خدمت خویش ندارند. بنابراین با عنایت به اینکه اصلاح صورت گرفته توسط کمیسیون محترم که همه این افراد را از داوطلبی عضویت در شوراهای اسلامی شهر و روستای محل خدمت به صورت مطلق محروم کرده و محدوده محرومیت افراد را زیاد نموده است، مغایر بند ۴-۱۰ سیاست‌های کلی انتخابات^۱ مبنی بر به حداقل رساندن ممنوعیت حضور داوطلبان شاغل، به نظر می‌رسد. مضاف بر آنکه افراد مذکور در حیطه موضوعات شهری و روستایی صاحب نظر و تجربه بوده و می‌توانند در شوراهای نقش موثر ایفا نمایند. با این توضیح پیشنهاد می‌شود این بند با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس به شرح زیر اصلاح گردد:

ب- در انتهای بند ۳ بعد از عبارت «شاغل نباشند» عبارت «درمورد کسانی که طبق قوانین استخدامی و یا تعهد خدمت، استعفای آنان منوط به پذیرش آن از سوی مسؤولین مربوطه باشد، قبول استعفاء شرط است. در هنگام ثبت نام، ارائه گواهی رسمی مبنی بر قبول استعفا و همکاری و عدم اشتغال در پست یا مقام یا سمت یا مشاغل یاد شده الزامی است، در غیر این صورت از ثبت نام داوطلب خودداری می‌شود.» الحاق می‌گردد.

۱. ۴-۱۰. اتخاذ ترتیبات لازم برای به حداقل رساندن ممنوعیت حضور داوطلبان شاغل.

– بند «ج» ماده (۱۳) که بند «۴» ماده (۳۲) قانون فعلی را اصلاح نموده است در مقام تعیین محدودیت شغلی اعضای شوراهای اسلامی کشور می‌باشد. در واقع حکم این ماده مربوط به بعد از انتخاب شدن افراد به عنوان عضو شورای اسلامی شهر و روستا است. با توجه به اصلاح صورت گرفته «اعضای شوراهای اسلامی کشور در طول مدت عضویت در شوراهای اسلامی نمی‌توانند در شهرداری و موسسات و شرکت‌های وابسته و همچنین دهیاری و مسئولیت‌های مذکور در بندهای ۱، ۲ و ۳ این ماده به هر نحو اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی، حجمی، طرحی (پروژه‌ای)، مشغول به کار باشند.» دلیل چنین حکمی که سابقاً در قانون استفساریه ماده مورد اشاره قرار گرفته بود^۱ جلوگیری از تعارض منافع و بروز اختلال کارکردی می‌باشد که امری شایسته به نظر می‌رسد. لیکن در این بند بر خلاف بند «د» صرفاً به «شرکت‌های وابسته» اشاره نموده و تصریحی به «شرکت‌های تابعه» نشده است که در راستای رفع تعارض این بند با بند «د» پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مقرر در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس، عبارت «یا تابعه» پس از واژه «وابسته» الحاق گردد.

– در بند «د» در راستای تبیین واژه‌های «دولت»، «تابعه» و «وابسته» مذکور در این ماده، به تعریف مذکور در تبصره «۷» ماده (۳۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۴۰۲/۵/۱^۲ ارجاع گردیده است که در جهت رفع ابهام از مفاهیم مذکور می‌باشد، اما با عنایت به اینکه در تبصره اخیرالذکر صرفاً مفهوم «موسسات و شرکت‌های تابعه یا وابسته به دولت» تبیین شده در حالی که در ماده (۳۳) قانون شوراها، علاوه بر موسسات و شرکت‌های مذکور، «موسسات و شرکت‌های تابعه یا وابسته به شهرداری» نیز مورد تصریح واقع گردیده است، اصلاح بند مذکور به شرح زیر مورد پیشنهاد است:

د- منظور از واژه «دولت» در بندهای این ماده، معنای عام آن است که شامل دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مستثنیات آن و همچنین نهادهای تابعه یا وابسته به آن‌ها می‌شود. منظور از «تابعه» و «وابسته»، کلیه اشخاص حقوقی است که حداقل دارای یکی از شرایط زیر باشند:

- ۱- حداقل ده درصد (۱۰٪) سهام آن‌ها متعلق به دولت یا نهادهای عمومی غیردولتی و یا بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن‌ها مجموعاً متعلق به دولت و نهادهای عمومی غیردولتی باشد.
- ۲- تأسیس، انحلال و یا آیین‌نامه‌های اجرائی یا مستقل آن‌ها به موجب تصویب یا تصمیم هیأت وزیران یا هر یک از وزیران یا رؤسای قوا باشد.

^۱ ماده واحده - آیا ممنوعیت تصدی مناصب اداری مذکور در بندهای (۱) و (۲) ماده (۲۸) قانون پس از عضویت در شوراهای یاد شده نیز تسری دارد یا خیر؟

بلی، عضویت همزمان در شوراهای اسلامی با تصدی مناصب اداری مذکور در ماده (۲۸) منافات دارد.

^۲ تبصره ۷- منظور از واژه «دولت» در بندهای این ماده، معنای عام آن است که شامل دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مستثنیات آن و همچنین نهادهای تابعه یا وابسته به آن‌ها می‌شود. منظور از «تابعه» و «وابسته به دولت» در این ماده، کلیه اشخاص حقوقی است که حداقل دارای یکی از شرایط زیر باشند:

- ۱- حداقل ده درصد (۱۰٪) سهام آن‌ها متعلق به دولت و یا بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن‌ها مجموعاً متعلق به دولت و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع قانون فهرست نهادها و موسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۹ با اصلاحات بعدی آن باشد.
- ۲- تأسیس، انحلال و یا آیین‌نامه‌های اجرائی یا مستقل آن‌ها به موجب تصویب یا تصمیم هیأت وزیران یا هر یک از وزیران یا رؤسای قوا باشد.
- ۳- مدیرعامل یا نیمی از اعضای هیأت مدیره یا مقامات آن‌ها از اشخاص دولتی یا توسط مقامات دولت منصوب می‌شوند.

۳- مدیرعامل یا نیمی از اعضای هیأت مدیره یا مقامات آنها از اشخاص دولتی یا موسسات عمومی غیردولتی یا توسط مقامات دولت یا موسسات عمومی غیردولتی منصوب می‌شوند.
- ماده (۱۴):

بر اساس بند (۱۷) سیاست‌های کلی انتخابات^۱ اجرای انتخابات توسط وزارت کشور و زیر نظر هیئت اجرایی مرکزی انتخابات به ریاست وزیر کشور می‌بایست برگزار شود. با توجه به اینکه در قانون فعلی تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ هیئت اجرایی مرکزی وجود نداشته، کمیسیون در راستای اجرای سیاست‌های کلی ماده (۱۴) را به تصویب رسانده است. لیکن در خصوص مفاد این ماده نکاتی قابل ذکر است:
- اول آنکه در بند (۸) این ماده شش نفر از شخصیت‌های دینی، سیاسی، فرهنگی - اجتماعی، حقوقی، علمی و اقتصادی در سطح ملی به عنوان معتمدان مردمی به عنوان عضو هیئت اجرایی مرکزی پیش‌بینی شده است. مصوبه کمیسیون در مورد نحوه انتخابات آنها سکوت کرده و حکمی در این زمینه پیش‌بینی نکرده است. لذا پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس عبارت «حکم اشخاص مذکور توسط وزیر کشور صادر می‌شود» به انتهای بند «۸» الحاق گردد.

- دوم آنکه در تبصره «۱» مصوبه^۲ مقرر گردیده نماینده هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات شوراهای می‌تواند در جلسات هیئت اجرایی مرکزی حضور داشته باشد و اعضای هیئت مرکزی نظارت نیز پنج نفر از نمایندگان محترم مجلس (سه نفر از اعضای کمیسیون امور داخلی کشور و شوراهای و دو نفر از اعضای کمیسیون اصل نود) می‌باشند. از طرفی در تبصره «۲»^۳ همین ماده نیز تصریح شده که یکی از نمایندگان به پیشنهاد کمیسیون امور داخلی کشور و شوراهای و انتخاب صحن مجلس بدون حق رأی، در جلسات هیئت اجرائی مرکزی حضور پیدا خواهد کرد. لذا به نظر می‌رسد با وجود تبصره «۱» و حضور یک نماینده مجلس در جلسات هیئت اجرائی به عنوان ناظر و بدون حق رأی، دیگر نیازی به حکم تبصره «۲» نمی‌باشد. بنابراین حذف تبصره «۲» این ماده با رعایت تشریفات مندرج در قانون آئین‌نامه داخلی مجلس مورد پیشنهاد است.

- سوم آنکه در تبصره «۵» مقرر شده است: «وزارت کشور با اطلاع هیئت اجرایی مرکزی انتخابات می‌تواند مأمورانی برای بازرسی جریان انتخابات به طور ثابت یا سیار به شهرستان‌ها، بخش‌ها و شعب ثبت نام و اخذ رأی اعزام کند.» درحالی که در ماده (۶۹) قانون فعلی^۴ مشابه این حکم وجود دارد و شایسته است در راستای رفع ابهام و اجرای جزء

۱. ۱۷. اجرای انتخابات ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی، مجلس خبرگان رهبری و شوراهای اسلامی شهر و روستا توسط وزارت کشور و زیر نظر هیأت اجرایی مرکزی انتخابات به ریاست وزیر کشور، که ترکیب این هیأت و وظایف آن و همچنین ترکیب و وظایف هیأت‌های اجرایی استانی و شهرستانی را قانون مشخص می‌کند.

۲. تبصره ۱- نماینده هیئت مرکزی نظارت می‌تواند در جلسات هیئت اجرائی مرکزی بدون حق رأی حضور داشته باشد.

۳. تبصره ۲- یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون امور داخلی کشور و شوراهای و انتخاب صحن بدون حق رأی در

جلسات حضور می‌یابد.

۴. ماده ۶۹ - وزارت کشور به منظور حسن انجام انتخابات می‌تواند مأمورینی جهت بازرسی و کنترل جریان انتخابات بطور ثابت یا سیار به حوزه‌های انتخابیه اعزام نماید.

«۳» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری^۱ نسبت این دو حکم مشخص گردد. لذا پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس تبصره «۵» حذف شود.

چهارم آنکه در تبصره «۶» بیان شده است: «نتیجه شمارش آراء پس از وصول گزارش هیئت اجرائی مرکزی در خصوص شوراهای اسلامی روستا و بخش توسط بخشدار و در خصوص انتخابات شوراهای اسلامی شهر توسط فرماندار اعلام می‌شود و تأیید نهائی صحت انتخابات بر عهده هیئت مرکزی نظارت است». در حالی که حکم مقرر در مواد (۵۷)، (۵۸) و (۵۹) قانون فعلی^۲ در خصوص تأیید صحت انتخابات با تبصره «۶» مصوبه کمیسیون متعارض است. مضاف بر آنکه اعطای صلاحیت «تأیید نهایی صحت انتخابات» به هیئت مرکزی نظارت با توجه به اعضای این هیئت (پنج نفر از نمایندگان مجلس) مغایر اصول (۶۰) و (۵۷) قانون اساسی به نظر می‌رسد. در نتیجه در راستای اجرای جزء «۳» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس تبصره «۶» حذف شود.

— ماده (۱۵):

یکی از ارکان اجرایی انتخابات هیئت اجرایی انتخابات در سطح شهرستان است. در ماده (۳۵)^۳ قانون فعلی [۲] اعضای این هیئت عبارتند از فرماندار، رئیس اداره ثبت احوال، رئیس آموزش و پرورش و هشت نفر از معتمدان شهرستان. بنابراین مطابق بند (۱۷) سیاست‌های کلی انتخابات^۴ که تعیین ترکیب هیئت‌های اجرایی شهرستانی را به قانون واگذار نموده است و در راستای اجرای بند (۱۸) سیاست‌های کلی انتخابات مبنی بر یکسان‌سازی سازوکارهای اجرایی انتخابات‌های عمومی^۵ و پیشگیری از مشکلات اجرایی در صورت همزمان شدن انتخابات‌های مذکور، کمیسیون محترم امور داخلی کشور و شوراها با الگوگیری از ماده (۳۸)^۶ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی [۳] ترکیب هیئت اجرایی شهرستان در انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا را تغییر داده است. نکته‌ای که در این زمینه باید بدان اشاره نمود آن است که در ترکیب مذکور به عضویت دادستان یا نماینده دادستان اشاره شده، در حالی که در تبصره «۶» ماده (۱۱) مصوبه کمیسیون از عضویت نماینده رئیس دادگستری یاد شده است. لذا با این توضیح و جهت رفع تعارض

۹۱- رعایت اصول قانون‌گذاری و قانون‌نویسی و تعیین سازوکار برای انطباق لوایح و طرح‌های قانونی با تأکید بر: - شفافیت و عدم ابهام.

۲. ماده ۵۷ - اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات شوراهای اسلامی روستا و بخش بعهده بخشدار و در انتخابات شوراهای اسلامی شهر به عهده فرماندار خواهد بود.

ماده ۵۸ - تأیید صحت انتخابات شوراهای روستا و بخش با هیأت نظارت بخش و اعلام آن توسط بخشدار انجام می‌گیرد. در این خصوص چنانچه کسی شکایت داشته باشد ظرف مدت دو روز پس از اعلام نتیجه انتخابات به هیأت نظارت شهرستان ارسال و هیأت مذکور ظرف مدت ۱۵ روز نظر نهائی خود را اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۹ - تأیید صحت انتخابات شوراهای شهر با هیأت نظارت شهرستان است و اعلام آن توسط فرماندار انجام می‌گیرد. در این خصوص چنانچه کسی شکایتی داشته باشد ظرف مدت دو روز پس از اعلام نتیجه انتخابات به هیأت نظارت استان ارسال و هیأت مذکور ظرف مدت ۱۵ روز نظر نهائی خود را اعلام خواهد نمود.

۳. ماده (۲۵)- به منظور برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر، هیئت اجرائی شهرستان به ریاست فرماندار و عضویت رئیس اداره ثبت احوال، رئیس آموزش و پرورش و هشت نفر از معتمدان در محدوده شهرستان تشکیل می‌شود.

۴. ۱۷- اجرای انتخابات ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی، مجلس خبرگان رهبری و شوراهای اسلامی شهر و روستا توسط وزارت کشور و زیرنظر هیأت اجرایی مرکزی انتخابات به ریاست وزیر کشور، که ترکیب این هیأت و وظایف آن و همچنین ترکیب و وظایف هیأت‌های اجرایی استانی و شهرستانی را قانون مشخص می‌کند.

۵. ۱۸- تنظیم تاریخ و همزمانی برگزاری انتخابات‌های عمومی به‌گونه‌ای که فاصله برگزاری آنها حدود دو سال باشد و مراحل و سازوکار اجرایی آن تا حد امکان یکسان و متحد صورت پذیرد.

۶. ماده ۲۸- دو هفته پیش از ثبت‌نام، فرماندار مرکز حوزه‌های انتخابیه دستور تشکیل هیئت‌های اجرائی حوزه‌های فرعی را به فرماندار یا بخشدار حوزه‌های فرعی صادر نموده و خود موظف است ظرف هفت روز در مرکز حوزه انتخابیه هیئت اجرائی انتخابات را با حضور هیئت نظارت مرکز حوزه انتخابیه به ریاست خود و عضویت سایر اعضای حقوقی شامل یک نفر حقوقدان با معرفی رئیس کل دادگستری استان و رئیس یا سرپرست ثبت احوال مرکز حوزه انتخابیه و هشت نفر معتمدان موضوع ماده ۲۹ این قانون تشکیل دهد.

موجود پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آیین‌نامه داخلی مجلس عبارت «نماینده رئیس دادگستری» جایگزین «دادستان یا نماینده دادستان که دارای پایه قضایی می‌باشد» گردد.

– ماده (۱۶):

ماده (۳۷) قانون فعلی^۱ به نحوه تعیین معتمدان اصلی و علی‌البدل برای شرکت و عضویت در هیئت‌های اجرایی شهرستان و بخش اشاره می‌کند. بدین صورت که بعد از تأیید صلاحیت معتمدان معرفی شده، طی جلسه‌ای آنان از میان خود اعضای اصلی و علی‌البدل را انتخاب می‌کنند. کمیسیون با الحاق یک تبصره به این ماده امکان اعتراض به نحوه انتخاب معتمدان را فراهم کرده و مرجع آن را هیئت نظارت شهرستان قرار داده است. این حکم در راستای ارتقای سلامت انتخابات و اجرای بند (۱۵) سیاست‌های کلی انتخابات^۲ پیش‌بینی شده است، لیکن از این جهت که مهلت پاسخ توسط هیئت نظارت شهرستان را مشخص نکرده است واجد ابهام بوده و مغایر جزء «۱» و «۳» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری^۳ و بند «۱۰» اصل (۳) قانون اساسی^۴ مبنی بر ایجاد نظام اداری صحیح به نظر می‌رسد. لذا اصلاح تبصره مذکور به شرح زیر مورد پیشنهاد است:

تبصره – در صورتی که هر شخصی به نحوه انتخاب معتمدان اعتراضی داشته باشد، هیئت نظارت شهرستان موظف است به صورت دقیق به موضوع رسیدگی کرده و حداکثر ظرف مهلت دو روز نظر خود را به طور رسمی و مستدل اعلام کند. فرماندار و بخشدار مکلف به اجرای آن می‌باشند. در صورتی که نظر آن هیئت مبنی بر ابطال فرآیند انتخاب معتمد یا معتمدان باشد، انتخاب تکرار می‌شود.

– ماده (۱۷):

ماده (۱۷) مصوبه که به اصلاح ماده (۴۲) قانون فعلی پرداخته است، دو تغییر در آن ایجاد نموده است. اولاً در جهت یکسان‌سازی فرآیندهای انتخابات‌های عمومی موضوع بند (۱۸) سیاست‌های کلی انتخابات، زمان انتشار آگهی انتخابات توسط هیئت‌های اجرایی را از هفت (۷) روز قبل از روز اخذ رأی به نه (۹) روز افزایش داده است. لازم به ذکر است این زمان نیز در مواد (۴۶) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و (۴۵) قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران نه (۹) روز می‌باشد. ثانیاً در قانون فعلی شوراها حکمی در خصوص امکان تغییر محل شعبه اخذ رأی بیان نشده است، ولی در قوانین انتخابات مجلس شورای اسلامی و انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران [۴] این موضوع پیش‌بینی شده است. کمیسیون در مصوبه خود حکمی مشابه این قوانین را به عنوان یک تبصره به ماده (۴۲) قانون شوراها الحاق

۱. ماده ۳۷- معتمدان منتخب موضوع مواد (۲۵) و (۲۶) به دعوت فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) ظرف دو روز پس از انتخاب تشکیل جلسه داده ، پس از حضور دو سوم مدعوین (حداقل بیست نفر) از بین خود به ترتیب هشت و هفت نفر را به عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر را به عنوان معتمدان علی‌البدل هیئت اجرایی شهرستان و بخش با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می‌نمایند.

۲. ۱۵- پاسداری از آزادی و سلامت انتخابات و حق انتخاب آزادانه افراد و صیانت از آراء مردم به‌عنوان حق‌الناس در قانون‌گذاری، نظارت و اجرا و نیز رعایت کامل بی‌طرفی از سوی مجریان و ناظران و برخورد مؤثر با خاطیان.

۳- رعایت اصول قانون‌گذاری و قانون‌نویسی و تعیین سازوکار برای انطباق لوایح و طرح‌های قانونی با تأکید بر:

- قابل اجرا بودن قانون و قابل سنجش بودن اجرای آن.

.....-

-شفافیت و عدم ابهام.

۴- ۱۰- ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیرضرور

کرده است. نکته‌ای که در این زمینه وجود دارد آن است که مطابق تبصره الحاقی، تغییر شعبه با پیشنهاد هیئت اجرایی و منوط به تأیید هیأت نظارت شده است، بنابراین صرف نظر از اینکه مشخص نیست مراد از هیئت نظارت، هیئت مرکزی نظارت، هیئت نظارت استان و یا کدام هیئت نظارت است؟ با توجه به ترکیب هیئت نظارت (نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی) و با عنایت به اینکه تغییر شعبه امری اجرایی است، منوط نمودن تغییر شعبه به موافق هیئت نظارت مغایر اصول (۵۷) و (۶۰) قانون اساسی به نظر می‌رسد. بنابراین اصلاح تبصره الحاقی به شرح زیر مورد پیشنهاد است:

تبصره - محل شعبه ثبت نام و اخذ رای مندرج در آگهی انتخابات غیرقابل تغییر است مگر اینکه دائر نمودن شعبه و یا ادامه کار آن در محل اعلام شده قبل بعلت حوادث غیرمترقبه و یا هر علت موجه دیگری به تشخیص هیات اجرایی مقدور نباشد که در این صورت شعبه ثبت نام و اخذ رای جدید در نزدیک‌ترین مکان نسبت به شعبه قبلی به نحوی دایر می‌شود که خللی در مراجعه رأی دهندگان و تشخیص محل شعبه ایجاد نشود.

- ماده (۱۸):

موضوع ماده (۴۳) قانون فعلی^۱ تشکیل شعب ثبت نام و اخذ رأی و ترکیب مجریان انتخابات در شعبه است. با توجه به اینکه تعداد پنج نفر به عنوان اعضای شعب در برخی از مناطق به سبب تراکم جمعیت و میزان مراجعه رأی‌دهندگان کم بوده و موجب تأخیر در امر رأی‌گیری می‌شود، کمیسیون به درستی در بند «الف» و «ب» این تعداد را تغییر داده و با سطح‌بندی شعب به عادی و پرتراکم و امکان افزایش مجریان صندوق تا پنج نفر در شعب عادی، تا نه نفر در شعب پرتراکم و تا یازده نفر در تهران، امکان رأی‌گیری را سهل‌تر و سریع‌تر نموده است. لذا تصویب بندهای «الف» و «ب» این ماده مورد پیشنهاد است.

علاوه بر این در بند «پ» کمیسیون محترم حکم ماده (۴۱) قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ در خصوص تعویض اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی را به عنوان یک تبصره به ماده (۴۳) حاضر الحاق کرده است. هرچند پیش‌بینی امکان تعویض اعضای شعب امری شایسته می‌باشد لیکن منوط نمودن جایگزینی تمام یا عده‌ای از اعضای شعب به تأیید هیأت نظارت با توجه به ترکیب هیأت نظارت (نمایندگان محترم مجلس) و ماهیت اجرایی تعویض اعضای مذکور مغایر اصول (۵۷) و (۶۰) قانون اساسی به نظر می‌رسد. لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس عبارت «با تأیید هیئت‌های نظارت» از بند «پ» (تبصره «۳» الحاقی) حذف گردد.

- ماده (۱۹):

^۱ ماده ۲۳- هیأت‌های اجرایی برای هر شعبه ثبت نام و اخذ رأی ۵ نفر از معتمدین محل را که دارای سواد خواندن و نوشتن باشند انتخاب و جهت صدور حکم به فرماندار و بخشدار حوزه انتخابیه معرفی می‌نمایند.
تبصره ۱- در صورتی که در محل استقرار شعبه ثبت نام و اخذ رأی به تعداد کافی معتمد با سواد نباشد هیأت اجرایی میتواند افرادی را از خارج (حتی الامکان از محدوده همان بخش) برای آن شعبه انتخاب و به حکم فرماندار یا بخشدار اعزام نماید.
تبصره ۲- اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی از بین خود یک رئیس و یک نایب رئیس و سه نفر منشی انتخاب می‌نمایند.

با توجه به اینکه در ماده (۲۰) مصوبه کمیسیون، به مهلت مراجعه داوطلبان جهت اعلام داوطلبی اشاره نموده است، لذا حذف تبصره «۱» ماده (۴۸) قانون فعلی اقدامی تنقیحی بوده و تصویب آن مورد پیشنهاد است.

– ماده (۲۰):

در راستای تسهیل و بالا بردن سرعت ثبت‌نام داوطلبان عضویت در شوراهای اسلامی کشور، کمیسیون محترم در این ماده اقدام به پیش‌بینی ثبت‌نام الکترونیکی نموده است. با توجه به اینکه ممکن است برخی از داوطلبان در روستاها به دلایلی امکان ثبت‌نام الکترونیکی را نداشته باشند، در تبصره «۳» وزارت کشور مکلف شده است که امکان مراجعه حضوری را نیز فراهم کند. اما با توجه به اینکه این حکم تبصره برای داوطلبان شوراهای شهر نقض غرض ثبت‌نام الکترونیکی و مغایر با هدف این ماده است، پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آیین‌نامه داخلی مجلس واژه «شهر» و «فرمانداری‌ها» در تبصره «۳» حذف شود.

۳. جمع‌بندی و پیشنهادها

بنابر مراتب فوق‌الاشعار و با عنایت به وجود برخی از ابهامات و ملاحظات موجود در مواد (۱۱) تا (۲۰) مصوبه کمیسیون، ضمن تبیین ابهامات موجود و در راستای رفع آنها، پیشنهاداتی اعم از اصلاح، حذف و الحاق نسبت به مواد (۱۱) و (۱۳) و (۱۴) و (۱۵) و (۱۶) و (۱۷) و (۱۸) و (۲۰) مصوبه ارائه گردید که اعمال آنها با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مورد پیشنهاد است.

منابع و مأخذ

۱. سیاست‌های کلی انتخابات ابلاغی مقام معظم رهبری.
۲. قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن، مصوب مجلس شورای اسلامی.
۳. قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب مجلس شورای اسلامی.
۴. تبصره (۲) مواد (۴۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و (۴۷) قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران.

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح
۱۱			✓
۱۲	✓		
۱۳			✓
۱۴			✓
۱۵			✓
۱۶			✓
۱۷			✓
۱۸			✓
۱۹	✓		
۲۰			✓

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
۱۱	<p>ماده (۳۱) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>شرایط اعضای هیئت‌های اجرائی و نظارت، هیئت‌های بازرسی وزارت کشور، اعضای شعب و نمایندگان فرماندار و بخشدار به شرح زیر است:</p> <p>۱- اعتقاد به اسلام</p> <p>۲- التزام عملی به احکام اسلام و قانون اساسی</p> <p>۳- حداقل سواد خواندن و نوشتن</p> <p>۴- عدم وابستگی به گروه‌های غیرقانونی</p> <p>۵- عدم سابقه محکومیت کیفری مؤثر و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی</p> <p>۶- عدم سابقه محکومیت به جرائم انتخاباتی</p> <p>تبصره ۱- اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی، تنها از شرط اعتقاد به اسلام و التزام عملی به آن معاف بوده و باید دارای وثاقت، امانت و سایر شرایط قانونی لازم باشند.</p>				<p>این ماده که اغلب احکام مندرج در آن مانند ماده (۴۱) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی است و در راستای اجرای بند (۱۸) سیاست‌های کلی انتخابات در خصوص یکسان کردن احکام و سازوکارهای انتخابات به تصویب رسیده است مقرر می‌نماید «شرایط اعضای هیأت‌های اجرائی و نظارت، هیأت‌های بازرسی وزارت کشور، اعضای شعب و نمایندگان فرماندار و بخشدار به شرح زیر است: ۱- اعتقاد به اسلام، ۲- التزام عملی به احکام اسلام و قانون اساسی، ۳- حداقل سواد خواندن و نوشتن، ۴- عدم وابستگی به گروه‌های غیرقانونی، ۵- عدم سابقه محکومیت کیفری مؤثر و عدم محرومیت از حقوق اجتماعی، ۶- عدم سابقه محکومیت به جرائم انتخاباتی» علاوه بر این در تبصره «۳» این ماده تصریح شده است که «هیچ یک از اعضای موضوع این ماده</p>	<p>پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس تبصره «۴» به شرح زیر اصلاح گردد:</p> <p>تبصره ۴- در روستاها وجود ارتباط خویشاوندی سببی اعضای این ماده با داوطلب بلامانع بوده و صرفاً همسر، پدرهمسر و مادرهمسر داوطلب مشمول تبصره ۳ این ماده خواهند بود.</p>

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	تبصره ۲- مقامات منصوب‌کننده مکلفند در صورت اطلاع از نبود این شرایط در خصوص اعضای مذکور در این ماده اقدام به تغییر آنها نمایند. تبصره ۳- هیچ یک از اعضای موضوع این ماده نباید داوطلب بوده و یا با نامزدهای انتخابات به ترتیب زیر خویشاوندی نسبی یا سببی داشته باشد: الف- خویشاوندی نسبی: پدر، مادر، فرزند، برادر و خواهر، ب- خویشاوندی سببی: همسر، پدر، مادر، برادر و خواهر همسر و همسر فرزند داوطلب» هرچند چنین تبصره‌ای در جهت پیشگیری از تعارض منافع به تصویب رسیده است، اما ممنوعیت مطلق عدم امکان عضویت در سمت‌های این ماده و خویشاوندی با داوطلبان در روستاهای کم جمعیت به سبب وجود روابط خویشاوندی بین آنها ممکن است منجر به اختلال در اجرای انتخابات شده و برگزاری انتخابات را با چالش مواجه نماید. در همین راستا کمیسیون در تبصره «۴» مقرر نموده «در روستاها وجود ارتباط خویشاوندی سببی درجه یک بلامانع است.» لیکن تبصره مذکور واجد ایراد و ابهام به نظر می‌رسد؛ توضیح آنکه مشخص نیست که چرا همسر داوطلب در روستا از عضویت در هیأت اجرایی و نظارت، عضویت در شعب، نمایندگی فرماندار و بخشدار ممنوع نشده است؟ از سوی دیگر در این تبصره، استثنای ممنوعیت عضویت در هیأت‌های مذکور صرفاً شامل خویشاوندان سببی درجه یک داوطلب (پدر همسر و مادر همسر) شده است در حالی که ضرورت دارد افراد مذکور یعنی همسر، پدر همسر و مادر همسر داوطلب از عضویت در این هیأت‌ها ممنوع بوده و بقیه خویشاوندان سببی منعی در عضویت نداشته باشند. بنابراین این تبصره واجد ایراد به نظر می‌رسد.				نبايد داوطلب بوده و يا با نامزدهای انتخابات به ترتیب زیر خویشاوندی نسبی یا سببی داشته باشد: الف- خویشاوندی نسبی: پدر، مادر، فرزند، برادر و خواهر، ب- خویشاوندی سببی: همسر، پدر، مادر، برادر و خواهر همسر و همسر فرزند داوطلب» هرچند چنین تبصره‌ای در جهت پیشگیری از تعارض منافع به تصویب رسیده است، اما ممنوعیت مطلق عدم امکان عضویت در سمت‌های این ماده و خویشاوندی با داوطلبان در روستاهای کم جمعیت به سبب وجود روابط خویشاوندی بین آنها ممکن است منجر به اختلال در اجرای انتخابات شده و برگزاری انتخابات را با چالش مواجه نماید. در همین راستا کمیسیون در تبصره «۴» مقرر نموده «در روستاها وجود ارتباط خویشاوندی سببی درجه یک بلامانع است.» لیکن تبصره مذکور واجد ایراد و ابهام به نظر می‌رسد؛ توضیح آنکه مشخص نیست که چرا همسر داوطلب در روستا از عضویت در هیأت اجرایی و نظارت، عضویت در شعب، نمایندگی فرماندار و بخشدار ممنوع نشده است؟ از سوی دیگر در این تبصره، استثنای ممنوعیت عضویت در هیأت‌های مذکور صرفاً شامل خویشاوندان سببی درجه یک داوطلب (پدر همسر و مادر همسر) شده است در حالی که ضرورت دارد افراد مذکور یعنی همسر، پدر همسر و مادر همسر داوطلب از عضویت در این هیأت‌ها ممنوع بوده و بقیه خویشاوندان سببی منعی در عضویت نداشته باشند. بنابراین این تبصره واجد ایراد به نظر می‌رسد.	
۱۲	ماده ۱۲- یک ماده به عنوان	✓			تصویب این ماده پیشنهاد می‌شود.	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	ماده ۳۱ مکرر به قانون الحاق میشود: ماده ۳۱ مکرر- هیچ یک از معتمدان منتخب اعم از اعضای اصلی و علی البدل هیئتهای اجرایی و اعضای هیات نظارت، اعضای شعب ثبت نام و اخذ رای نباید داوطلب عضویت در شوراهای اسلامی شهر و روستا یا عضو فعلی شوراها باشند. مسئولیت مفاد این بند با فرماندار و بخشدار است.					
۱۳	ماده ۱۳- ماده (۳۲) قانون به شرح زیر اصلاح شد: الف- دربندهای ۱ و ۲ بعد از عبارت «مگر آنکه» عبارت «سه ماه» اضافه شد. ب- در بند ۳ عبارت «و نواحی و کارکنان» بعد از «مدیران مناطق» اضافه شد. همچنین عبارت «مگر آنکه قبل از ثبتنام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن سمت شاغل نباشند.» حذف شد ج- بند ۴ به شرح ذیل اصلاح شد: «اعضای شوراهای اسلامی کشور در طول مدت عضویت در شوراهای اسلامی نمی توانند در شهرداری و موسسات و شرکت های وابسته و همچنین دهیاری و مسئولیت های مذکور در بندهای ۱، ۲ و ۳ این ماده به هر نحو اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی، حجمی، طرحی (پروژه ای)، مشغول به کار باشند.»	✓			-در بند «الف» ماده (۱۳) موضوع اصلاح ماده (۳۲) قانون فعلی، مهلت استعفای برخی از مقامات و مسئولین برای داوطلبی عضویت در شوراهای اسلامی کشور از زمان قبل از ثبت نام به سه ماه قبل از ثبت نام افزایش پیدا کرده است. به بیان دیگر در قانون فعلی گفته شده مقامات مذکور در بندهای «۱» و «۲» و «۳» باید قبل از ثبت نام استعفا دهند. کمیسیون در مصوبه خویش مقرر داشته است که افراد مذکور باید سه ماه قبل از ثبت نام استعفا دهند. این امر در حالی است که در بند ۴-۱۰ سیاست های کلی انتخابات ابلاغی مقام معظم رهبری ۱ به موضوع حداقل رساندن ممنوعیت حضور داوطلبان شاغل اشاره شده است. لذا به نظر می رسد افزایش مهلت استعفا به سه ماه قبل از ثبت نام با این سیاستها مغایرت دارد. لیکن نکته ای که در این خصوص باید بدان اشاره نمود آن است که هرچند به استعفای	۱-پیشنهاد می شود با رعایت مفاد قانون آئین نامه داخلی مجلس بند «الف» به شرح زیر اصلاح شود: الف- در انتهای بندهای ۱ و ۲ بعد از عبارت «شاغل نباشند» عبارت «درمورد کسانی که طبق قوانین استخدامی و یا تعهد خدمت، استعفای آنان منوط به پذیرش آن از سوی مسؤولین مربوطه باشد، قبول استعفاء شرط است. در هنگام ثبت نام، ارائه گواهی رسمی مبنی بر قبول استعفا و همکاری و عدم اشتغال در پست یا مقام یا سمت یا مشاغل یاد شده الزامی است، در غیر این صورت از ثبت نام داوطلب خودداری می شود.» الحاق می گردد. ۲-پیشنهاد می شود بند «ب» با رعایت مفاد قانون

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	د- منظور از واژه «دولت»، «تابعه» و «وابسته به دولت» همان مصادیق تبصره ۷ ماده ۳۲ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۴۰۲/۵/۱ می‌باشد.				داوطلبان قبل از ثبت نام در انتخابات در بندهای «۱» و «۲» اشاره شده اما به لزوم قبول استعفا داوطلبان تصریح نشده است و این امر می‌تواند منجر به سوء استفاده گردد، با این توضیح که علی‌رغم استعفای داوطلب با استغای نامبرده موافقت نشده و وی همچنان به تصدی سمت خویش ادامه دهد و در نهایت هدف این ماده مبنی بر جلوگیری از تعارض منافع محقق نگردد. با این توضیحات پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس بند «الف» به شرح زیر اصلاح شود: الف- در انتهای بندهای ۱ و ۲ بعد از عبارت «شاغل نباشند» عبارت «درمورد کسانی که طبق قوانین استخدامی و یا تعهد خدمت، استعفای آنان منوط به پذیرش آن از سوی مسئولین مربوطه باشد، قبول استعفاء شرط است. در هنگام ثبت نام، ارائه گواهی رسمی مبنی بر قبول استعفا و همکاری و عدم اشتغال در پست یا مقام یا سمت یا مشاغل یاد شده الزامی است، در غیر این صورت از ثبت نام داوطلب خودداری می‌شود.» الحاق می‌گردد. ۳- پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مقرر در قلمرو آیین‌نامه داخلی مجلس، در بند «ج» عبارت «یا تابعه» پس از واژه «وابسته» الحاق گردد. ۴- اصلاح بند «د» به شرح زیر مورد پیشنهاد است: د- منظور از واژه «دولت» در بندهای این ماده، معنای عام آن است که شامل دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مستثنیات آن و همچنین نهادهای تابعه یا	آئین‌نامه داخلی مجلس به شرح زیر اصلاح گردد: ب- در انتهای بند ۳ بعد از عبارت «شاغل نباشند» عبارت «درمورد کسانی که طبق قوانین استخدامی و یا تعهد خدمت، استعفای آنان منوط به پذیرش آن از سوی مسئولین مربوطه باشد، قبول استعفاء شرط است. در هنگام ثبت نام، ارائه گواهی رسمی مبنی بر قبول استعفا و همکاری و عدم اشتغال در پست یا مقام یا سمت یا مشاغل یاد شده الزامی است، در غیر این صورت از ثبت نام داوطلب خودداری می‌شود.» الحاق می‌گردد. ۳- پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مقرر در قلمرو آیین‌نامه داخلی مجلس، در بند «ج» عبارت «یا تابعه» پس از واژه «وابسته» الحاق گردد. ۴- اصلاح بند «د» به شرح زیر مورد پیشنهاد است: د- منظور از واژه «دولت» در بندهای این ماده، معنای عام آن است که شامل دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مستثنیات آن و همچنین نهادهای تابعه یا

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
					<p>شهرداران»، «۲-مدیران مناطق شهرداری و موسسات و شرکت‌های وابسته» و «۳-دهیاران»، «۴-کلیه مدیران نواحی» و «۵-کلیه کارکنان شهرداری‌ها و موسسات وابسته» را نیز به صورت مطلق از عضویت در شورای شهر و روستای محل خدمت خویش محروم نموده است به صورتی که حتی با استعفا از شغل خویش نیز امکان عضویت در شورای شهر یا روستای محل خدمت خویش ندارند. بنابراین با عنایت به اینکه اصلاح صورت گرفته توسط کمیسیون محترم که همه این افراد را از داوطلبی عضویت در شوراهای اسلامی شهر و روستای محل خدمت به صورت مطلق محروم کرده و محدوده محرومیت افراد را زیاد نموده است، مغایر بند ۴-۱۰ سیاست های کلی انتخابات مبنی بر به حداقل رساندن ممنوعیت حضور داوطلبان شاغل، به نظر می‌رسد. مضاف بر آنکه افراد مذکور در حیطه موضوعات شهری و روستایی صاحب نظر و تجربه بوده و می‌توانند در شوراها نقش موثر ایفا نمایند. با این توضیح پیشنهاد می‌شود این بند با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس به شرح زیر اصلاح گردد:</p> <p>ب- در انتهای بند ۳ بعد از عبارت «شاغل نباشند» عبارت «درمورد کسانی که طبق قوانین استخدامی و یا تعهد خدمت، استعفای آنان منوط به پذیرش آن از سوی مسؤولین مربوطه باشد، قبول استعفاء شرط است. در هنگام ثبت نام، ارائه گواهی رسمی مبنی بر قبول استعفا و</p>	<p>وابسته به آن‌ها می‌شود. منظور از «تابعه» و «وابسته»، کلیه اشخاص حقوقی است که حداقل دارای یکی از شرایط زیر باشند:</p> <p>۱- حداقل ده درصد (۱۰٪) سهام آن‌ها متعلق به دولت یا نهادهای عمومی غیردولتی و یا بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن‌ها مجموعاً متعلق به دولت و نهادهای عمومی غیردولتی باشد.</p> <p>۲- تأسیس، انحلال و یا آیین‌نامه‌های اجرایی یا مستقل آن‌ها به موجب تصویب یا تصمیم هیأت وزیران یا هر یک از وزیران یا رؤسای قوا باشد.</p> <p>۳- مدیرعامل یا نیمی از اعضای هیأت مدیره یا مقامات آن‌ها از اشخاص دولتی یا موسسات عمومی غیردولتی یا توسط مقامات دولت یا موسسات عمومی غیردولتی منصوب می‌شوند.</p>

متن اصلاحی	اظهار نظر کارشناسی	موافق به شرط اصلاح	مخالف	موافق	مصوبه کمیسیون	شماره ماده
	<p>همکاری و عدم اشتغال در پست یا مقام یا سمت یا مشاغل یاد شده الزامی است، در غیر این صورت از ثبت نام داوطلب خودداری می‌شود.» الحاق می‌گردد.</p> <p>– بند «ج» ماده (۱۳) که بند «۴» ماده (۳۲) قانون فعلی را اصلاح نموده است در مقام تعیین محدودیت شغلی اعضای شوراهای اسلامی کشور می‌باشد. در واقع حکم این ماده مربوط به بعد از انتخاب شدن افراد به عنوان عضو شورای اسلامی شهر و روستا است. با توجه به اصلاح صورت گرفته «اعضای شوراهای اسلامی کشور در طول مدت عضویت در شوراهای اسلامی نمی‌توانند در شهرداری و موسسات و شرکت های وابسته و همچنین دهیاری و مسئولیت های مذکور در بندهای ۱، ۲ و ۳ این ماده به هر نحو اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی، حجمی، طرحی (پروژه ای)، مشغول به کار باشند.» دلیل چنین حکمی که سابقاً در قانون استفساریه ماده مورد اشاره قرار گرفته بود جلوگیری از تعارض منافع و بروز اختلال کارکردی می‌باشد که امری شایسته به نظر می‌رسد. لیکن در این بند بر خلاف بند «د» صرفاً به «شرکت های وابسته» اشاره نموده و تصریحی به «شرکت های تابعه» نشده است که در راستای رفع تعارض این بند با بند «د» پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مقرر در قانون آیین نامه داخلی مجلس، عبارت «یا تابعه» پس از واژه «وابسته» الحاق گردد.</p>					

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
					<p>- در بند «د» در راستای تبیین واژه‌های «دولت»، «تابعه» و «وابسته» مذکور در این ماده، به تعریف مذکور در تبصره «۷» ماده (۳۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۴۰۲/۵/۱ ارجاع گردیده است که در جهت رفع ابهام از مفاهیم مذکور می‌باشد، اما با عنایت به اینکه در تبصره اخیرالذکر صرفاً مفهوم «موسسات و شرکت‌های تابعه یا وابسته به دولت» تبیین شده در حالی که در ماده (۳۳) قانون شوراها، علاوه بر موسسات و شرکت‌های مذکور، «موسسات و شرکت‌های تابعه یا وابسته به شهرداری» نیز مورد تصریح واقع گردیده است، اصلاح بند مذکور به شرح زیر مورد پیشنهاد است:</p> <p>د- منظور از واژه «دولت» در بندهای این ماده، معنای عام آن است که شامل دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۲۹) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و مستثنیات آن و همچنین نهادهای تابعه یا وابسته به آن‌ها می‌شود. منظور از «تابعه» و «وابسته»، کلیه اشخاص حقوقی است که حداقل دارای یکی از شرایط زیر باشند:</p> <p>۱- حداقل ده درصد (۱۰٪) سهام آن‌ها متعلق به دولت یا نهادهای عمومی غیردولتی و یا بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آن‌ها مجموعاً متعلق به دولت و نهادهای عمومی غیردولتی باشد.</p>	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
					<p>۲- تأسیس، انحلال و یا آیین‌نامه‌های اجرائی یا مستقل آن‌ها به موجب تصویب یا تصمیم هیأت وزیران یا هر یک از وزیران یا رؤسای قوا باشد.</p> <p>۳- مدیرعامل یا نیمی از اعضای هیأت مدیره یا مقامات آن‌ها از اشخاص دولتی یا موسسات عمومی غیردولتی یا توسط مقامات دولت یا موسسات عمومی غیردولتی منصوب می‌شوند.</p>	
۱۴	<p>ماده ۱۴- متن زیر به عنوان ماده ۳۵ به قانون الحاق و ماده (۳۵) فعلی به عنوان ماده «۳۵ مکرر» اصلاح می‌شود.</p> <p>ماده ۳۵- وزارت کشور زیر نظر هیأت اجرائی مرکزی، مجری انتخابات است. وزیر کشور موظف است به گونه‌ای برنامه‌ریزی نماید که ۲۰ روز پیش از ثبت نام داوطلبان، هیأت اجرایی مرکزی را با ترکیب زیر تشکیل دهد:</p> <p>۱- وزیر کشور (رئیس هیئت)</p> <p>۲- دادستان کل کشور</p> <p>۳- وزیر اطلاعات</p> <p>۴- رئیس سازمان اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی</p> <p>۵- وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات</p> <p>۶- رئیس ستاد انتخابات کشور</p> <p>۷- رئیس سازمان ثبت احوال کشور</p> <p>۸- شش نفر از شخصیت‌های دینی، سیاسی، فرهنگی - اجتماعی، حقوقی، علمی و اقتصادی در سطح ملی به عنوان معتمدان مردمی</p>	✓			<p>بر اساس بند (۱۷) سیاست‌های کلی انتخابات اجرای انتخابات توسط وزارت کشور و زیر نظر هیأت اجرایی مرکزی انتخابات به ریاست وزیر کشور می‌بایست برگزار شود. با توجه به اینکه در قانون فعلی تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراها، اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ هیأت اجرایی مرکزی وجود نداشته، کمیسیون در راستای اجرای سیاست‌های کلی ماده (۱۴) را به تصویب رسانده است. لیکن در خصوص مفاد این ماده نکاتی قابل ذکر است:</p> <p>اول آنکه در بند (۸) این ماده شش نفر از شخصیت‌های دینی، سیاسی، فرهنگی - اجتماعی، حقوقی، علمی و اقتصادی در سطح ملی به عنوان معتمدان مردمی به عنوان عضو هیأت اجرایی مرکزی پیش‌بینی شده است. مصوبه کمیسیون در مورد نحوه انتخابات آنها سکوت کرده و حکمی در این زمینه پیش‌بینی نکرده است. لذا پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس عبارت</p>	<p>- پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس عبارت «حکم اشخاص مذکور توسط وزیر کشور صادر می‌شود» به انتهای بند «۸» الحاق گردد.</p> <p>- حذف تبصره «۲» این ماده با رعایت تشریفات مندرج در قانون آئین‌نامه داخلی مجلس مورد پیشنهاد است.</p> <p>- پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس تبصره «۵» حذف شود.</p> <p>پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس تبصره «۶» حذف شود.</p>

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	<p>به گونه‌ای که حتی الامکان یک نفر از هر یک از حوزه‌های مذکور در آن حضور داشته باشد.</p> <p>تبصره ۱- نماینده هیات مرکزی نظارت می‌تواند در جلسات هیأت اجرائی مرکزی بدون حق رأی حضور داشته باشد.</p> <p>تبصره ۲- یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها و انتخاب صحن بدون حق رأی در جلسات حضور می‌یابد.</p> <p>تبصره ۳- جلسات هیئت اجرایی مرکزی با حضور حداقل یازده نفر رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رأی حداقل نه نفر از اعضای حاضر معتبر است.</p> <p>تبصره ۴- اولین جلسه هیئت اجرایی مرکزی با دعوت وزیر کشور تشکیل می‌شود و نائبرئیس از بین اعضای هیئت با اکثریت آراء انتخاب می‌شود.</p> <p>مسئولیت دبیری هیئت اجرایی مرکزی با دبیر ستاد انتخابات کشور خواهد بود که با پیشنهاد وزیر کشور و تأیید هیئت اجرایی مرکزی انتخاب می‌شود.</p> <p>تبصره ۵- وزارت کشور با اطلاع هیئت اجرایی مرکزی انتخابات می‌تواند مأمورانی برای بازرسی جریان انتخابات به طور ثابت یا سیار به شهرستان‌ها، بخشها و شعب ثبت نام و اخذ رأی اعزام کند.</p> <p>تبصره ۶- نتیجه شمارش آراء پس از وصول گزارش هیئت</p>				<p>«حکم اشخاص مذکور توسط وزیر کشور صادر می‌شود» به انتهای بند «۸» الحاق گردد.</p> <p>- دوم آنکه در تبصره «۱» مصوبه مقرر گردیده نماینده هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات شوراها می‌تواند در جلسات هیئت اجرایی مرکزی حضور داشته باشد و اعضای هیئت مرکزی نظارت نیز پنج نفر از نمایندگان محترم مجلس (سه نفر از اعضای کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها و دو نفر از اعضای کمیسیون اصل نود) می‌باشند. از طرفی در تبصره «۲» همین ماده نیز تصریح شده که یکی از نمایندگان به پیشنهاد کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها و انتخاب صحن مجلس بدون حق رأی، در جلسات هیئت اجرائی مرکزی حضور پیدا خواهد کرد. لذا به نظر می‌رسد با وجود تبصره «۱» و حضور یک نماینده مجلس در جلسات هیئت اجرائی به عنوان ناظر و بدون حق رأی، دیگر نیازی به حکم تبصره «۲» نمی‌باشد. بنابراین حذف تبصره «۲» این ماده با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مورد پیشنهاد است.</p> <p>- سوم آنکه در تبصره «۵» مقرر شده است: «وزارت کشور با اطلاع هیئت اجرایی مرکزی انتخابات می‌تواند مأمورانی برای بازرسی جریان انتخابات به طور ثابت یا سیار به شهرستان‌ها، بخشها و شعب ثبت نام و اخذ رأی اعزام کند.» در حالی که در ماده (۶۹) قانون فعلی مشابه این حکم وجود دارد و شایسته است در</p>	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	اجرائی مرکزی در خصوص شوراهای اسلامی روستا و بخش توسط بخشدار و در خصوص انتخابات شوراهای اسلامی شهر توسط فرماندار اعلام می شود و تأیید نهائی صحت انتخابات بر عهده هیئت مرکزی نظارت است.				راستای رفع ابهام و اجرای جزء «۳» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری نسبت این دو حکم مشخص گردد. لذا پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس تبصره «۵» حذف شود. -چهارم آنکه در تبصره «۶» بیان شده است: «نتیجه شمارش آراء پس از وصول گزارش هیئت اجرائی مرکزی در خصوص شوراهای اسلامی روستا و بخش توسط بخشدار و در خصوص انتخابات شوراهای اسلامی شهر توسط فرماندار اعلام می شود و تأیید نهائی صحت انتخابات بر عهده هیئت مرکزی نظارت است». درحالی که حکم مقرر در مواد (۵۷)، (۵۸) و (۵۹) قانون فعلی در خصوص تأیید صحت انتخابات با تبصره «۶» مصوبه کمیسیون متعارض است. مضاف بر آنکه اعطای صلاحیت «تأیید نهائی صحت انتخابات» به هیئت مرکزی نظارت با توجه به اعضای این هیئت (پنج نفر از نمایندگان مجلس) مغایر اصول (۶۰) و (۵۷) قانون اساسی به نظر می‌رسد. در نتیجه در راستای اجرای جزء «۳» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آئین‌نامه داخلی مجلس تبصره «۶» حذف شود.	
۱۵	ماده ۱۵- الف- ماده (۳۵) قانون به عنوان ماده ۳۵ مکرر به شرح زیر اصلاح می‌شود. ماده ۳۵ مکرر- به منظور برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر، دوهفته قبل از	✓			یکی از ارکان اجرائی انتخابات هیئت اجرائی انتخابات در سطح شهرستان است. در ماده (۳۵) قانون فعلی اعضای این هیئت عبارتند از فرماندار، رئیس اداره ثبت احوال، رئیس آموزش و پرورش و هشت نفر از معتمدان شهرستان. مطابق بند	پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد آیین‌نامه داخلی مجلس عبارت «تمایند» رئیس دادگستری» جایگزین «دادستان یا نماینده دادستان که دارای پایه قضایی می‌باشد» شود.

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	<p>ثبتام، هیئت اجرایی شهرستان به ریاست فرماندار و عضویت رئیس اداره ثبت احوال، دادستان یا نماینده دادستان که دارای پایه قضایی می باشد و هشت نفر از معتمدان در محدوده شهرستان تشکیل می شود. حکم اعضا هیات اجرایی شهرستان توسط فرماندار صادر می شود.</p> <p>ب- متن زیر به انتهای تبصره «۱» قانون، الحاق و تبصره «۲» آن حذف می شود و شماره تبصره ۳ به تبصره ۲ اصلاح می گردد:</p> <p>«فرماندار نمی تواند داوطلب عضویت در شورای شهر را به عنوان معتمدان دعوت نماید.»</p>				<p>(۱۷) سیاست های کلی انتخابات تعیین ترکیب هیئت های اجرایی شهرستانی را به قانون واگذار کرده است. کمیسیون محترم امور داخلی کشور و شوراها نیز در جهت اینکه همه هیئت های اجرایی با یک ترکیب شکل گرفته و در صورتی که انتخابات ها با هم همزمان باشند، مشکل اجرایی رخ ندهد با الگوگیری از ماده (۳۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی ترکیب هیئت اجرایی شهرستان در انتخابات شوراها ی اسلامی شهر و روستا را تغییر داده است. در ترکیب مذکور به عضویت دادستان یا نماینده دادستان اشاره شده، در حالیکه در تبصره «۶» ماده (۱۱) مصوبه کمیسیون از عضویت نماینده رئیس دادگستری یاد شده است.</p>	
۱۶	<p>ماده ۱۶- یک تبصره به ماده (۳۷) قانون به شرح زیر الحاق می شود:</p> <p>تبصره -در صورتی که هر شخصی به نحوه انتخاب معتمدان اعتراضی داشته باشد، هیئت نظارت شهرستان موظف است به صورت دقیق به موضوع رسیدگی کرده و نظر خود را به طور رسمی و مستدل اعلام کند. فرماندار و بخشدار مکلف به اجرای آن می باشند. در صورتی که نظر آن هیئت مبنی بر ابطال فرآیند انتخاب معتمد یا معتمدان باشد، انتخاب تکرار می شود.</p>	✓			<p>ماده (۳۷) قانون فعلی به نحوه تعیین معتمدان اصلی و علی البدل برای شرکت و عضویت در هیئت های اجرایی شهرستان و بخش اشاره می کند. بدین صورت که بعد از تأیید صلاحیت معتمدان معرفی شده، طی جلسه ای آنان از میان خود اعضای اصلی و علی البدل را انتخاب می کنند. کمیسیون با الحاق یک تبصره به این ماده امکان اعتراض به نحوه انتخاب معتمدان را فراهم کرده و مرجع آن را هیئت نظارت شهرستان قرار داده است. این حکم در راستای ارتقای سلامت انتخابات و اجرای بند (۱۵) سیاست های کلی انتخابات پیش بینی شده است، لیکن از این جهت که مهلت پاسخ توسط هیئت نظارت شهرستان را مشخص نکرده است واجد ابهام بوده و مغایر</p>	<p>اصلاح تبصره این ماده با رعایت قانون آیین نامه داخلی مجلس به شرح زیر مورد پیشنهاد است:</p> <p>تبصره- در صورتی که هر شخصی به نحوه انتخاب معتمدان اعتراضی داشته باشد، هیئت نظارت شهرستان موظف است به صورت دقیق به موضوع رسیدگی کرده و حداکثر ظرف مهلت دو روز نظر خود را به طور رسمی و مستدل اعلام کند. فرماندار و بخشدار مکلف به اجرای آن می باشند. در صورتی که نظر آن هیئت مبنی بر ابطال فرآیند انتخاب معتمد</p>

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
					<p>جزء «۱» و «۳» بند (۹) سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری و بند «۱۰» اصل (۳) قانون اساسی مبنی بر ایجاد نظام اداری صحیح به نظر می‌رسد. لذا اصلاح تبصره مذکور با رعایت قانون آیین نامه داخلی مجلس به شرح زیر مورد پیشنهاد است:</p> <p>تبصره- در صورتی که هر شخصی به نحوه انتخاب معتمدان اعتراضی داشته باشد، هیئت نظارت شهرستان موظف است به صورت دقیق به موضوع رسیدگی کرده و حداکثر ظرف مهلت دو روز نظر خود را به طور رسمی و مستدل اعلام کند. فرماندار و بخشدار مکلف به اجرای آن می‌باشند. در صورتی که نظر آن هیئت مبنی بر ابطال فرآیند انتخاب معتمد یا معتمدان باشد، انتخاب تکرار می‌شود.</p>	<p>یا معتمدان باشد، انتخاب تکرار می‌شود.</p>
۱۷	<p>ماده ۱۷- در ماده (۴۲) قانون عبارت «۹ روز» جایگزین عبارت «یک هفته» می‌شود و یک تبصره به این ماده به شرح زیر الحاق می‌شود:</p> <p>تبصره- محل شعبه ثبت نام و اخذ رای مندرج در آگهی انتخابات غیرقابل تغییر است مگر اینکه دائر نمودن شعبه و یا ادامه کار آن در محل اعلام شده قبل بعلت حوادث غیرمترقبه و یا هر علت موجه دیگری به پیشنهاد هیات اجرایی و تایید هیات نظارت مقدور نباشد که در این صورت شعبه ثبت نام و اخذ رای جدید در نزدیک ترین مکان نسبت به شعبه قبلی به نحوی دایر می‌شود که خللی</p>	✓			<p>ماده (۱۷) مصوبه که به اصلاح ماده (۴۲) قانون فعلی پرداخته است، دو تغییر در آن ایجاد نموده است. اولاً در جهت یکسان‌سازی فرآیندهای انتخابات‌های عمومی موضوع بند (۱۸) سیاست‌های کلی انتخابات، زمان انتشار آگهی انتخابات توسط هیئت‌های اجرایی را از هفت (۷) روز قبل از روز اخذ رأی به نه (۹) روز افزایش داده است. لازم به ذکر است این زمان نیز در مواد (۴۶) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و (۴۵) قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران نه (۹) روز می‌باشد. ثانیاً در قانون فعلی شوراها حکمی در خصوص امکان تغییر محل شعبه اخذ رأی بیان نشده</p>	<p>اصلاح تبصره الحاقی با رعایت قانون آیین نامه داخلی مجلس به شرح زیر مورد پیشنهاد است:</p> <p>تبصره- محل شعبه ثبت نام و اخذ رای مندرج در آگهی انتخابات غیرقابل تغییر است مگر اینکه دائر نمودن شعبه و یا ادامه کار آن در محل اعلام شده قبل بعلت حوادث غیرمترقبه و یا هر علت موجه دیگری به تشخیص هیات اجرایی مقدور نباشد که در این صورت شعبه ثبت نام و اخذ رای جدید در نزدیک ترین مکان نسبت به</p>

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
	در مراجعه رأی دهندگان و تشخیص محل شعبه ایجاد نشود.				است، ولی در قوانین انتخابات مجلس شورای اسلامی و انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران این موضوع پیش‌بینی شده است. کمیسیون در مصوبه خود حکمی مشابه این قوانین را به عنوان یک تبصره به ماده (۴۲) قانون شوراها الحاق کرده است. نکته‌ای که در این زمینه وجود دارد آن است که مطابق تبصره الحاقی، تغییر شعبه با پیشنهاد هیئت اجرایی و منوط به تأیید هیأت نظارت شده است، بنابراین صرف نظر از اینکه مشخص نیست مراد از هیئت نظارت، هیئت مرکزی نظارت، هیئت نظارت استان و یا کدام هیئت نظارت است؟ با توجه به ترکیب هیئت نظارت (نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی) و با عنایت به اینکه تغییر شعبه امری اجرایی است، منوط نمودن تغییر شعبه به موافق هیئت نظارت مغایر اصول (۵۷) و (۶۰) قانون اساسی به نظر می‌رسد. بنابراین اصلاح تبصره الحاقی با رعایت قانون آیین نامه داخلی مجلس به شرح زیر مورد پیشنهاد است: تبصره- محل شعبه ثبت نام و اخذ رای مندرج در آگهی انتخابات غیرقابل تغییر است مگر اینکه دائر نمودن شعبه و یا ادامه کار آن در محل اعلام شده قبل بعلت حوادث غیرمترقبه و یا هر علت موجه دیگری به تشخیص هیات اجرایی مقدر نباشد که در این صورت شعبه ثبت نام و اخذ رای جدید در نزدیک‌ترین مکان نسبت به شعبه	شعبه قبلی به نحوی دایر می شود که خللی در مراجعه رأی دهندگان و تشخیص محل شعبه ایجاد نشود.

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
					قبلی به نحوی دایر می شود که خللی در مراجعه رأی دهندگان و تشخیص محل شعبه ایجاد نشود.	
۱۸	<p>ماده ۱۸- ماده (۴۳) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:</p> <p>الف- عبارت « هیئت اجرایی پیش از روز اخذ رأی، برای هر شعبه ثبت نام و اخذ رأی، سه تا پنج نفر و در شعب پرتراکم هفت تا نه نفر و در تهران حداکثر تا یازده نفر از معتمدان محل، انتخاب و به فرماندار یا بخشدار جهت صدور حکم معرفی می‌نمایند.» جایگزین صدر ماده می‌شود.</p> <p>ب- در تبصره ۲ عبارت «انتخاب می‌نمایند و مابقی افراد به عنوان منشی می‌باشند» جایگزین عبارت «و سه نفر منشی انتخاب می‌نمایند» می‌شود.</p> <p>پ- یک تبصره به عنوان تبصره «۳» به این ماده به شرح زیر الحاق می‌شود:</p> <p>تبصره ۳- هیئت‌های اجرایی می‌توانند در صورت ضرورت با تأیید هیئت‌های نظارت نسبت به جایگزینی تمام یا عده‌ای از اعضای یک یا چند شعبه ثبت نام و اخذ رأی اقدام نمایند.</p>			<p>موضوع ماده (۴۳) قانون فعلی تشکیل شعب ثبت نام و اخذ رأی و ترکیب مجریان انتخابات در شعبه است. با توجه به اینکه تعداد پنج نفر به عنوان اعضای شعب در برخی از مناطق به سبب تراکم جمعیت و میزان مراجعه رأی‌دهندگان کم بوده و موجب تأخیر در امر رأی‌گیری می‌شود، کمیسیون به درستی در بند «الف» و «ب» این تعداد را تغییر داده و با سطح‌بندی شعب به عادی و پرتراکم و امکان افزایش مجریان صندوق تا پنج نفر در شعب عادی، تا نه نفر در شعب پرتراکم و تا یازده نفر در تهران، امکان رأی‌گیری را سهل‌تر و سریع‌تر نموده است. لذا تصویب بندهای «الف» و «ب» این ماده مورد پیشنهاد است.</p> <p>علاوه بر این در بند «پ» کمیسیون محترم حکم ماده (۴۱) قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ در خصوص تعویض اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی را به عنوان یک تبصره به ماده (۴۳) حاضر الحاق کرده است. هرچند پیش‌بینی امکان تعویض اعضای شعب امری شایسته می‌باشد لیکن منوط نمودن جایگزینی تمام یا عده‌ای از اعضای شعب به تأیید هیأت نظارت با توجه به ترکیب هیأت نظارت (نمایندگان محترم مجلس) و ماهیت اجرایی تعویض اعضای مذکور مغایر اصول (۵۷) و</p>	پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس عبارت «با تأیید هیئت‌های نظارت» از بند «پ» تبصره «۳» الحاقی حذف گردد.	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
					(۶۰) قانون اساسی به نظر می‌رسد. لذا پیشنهاد می‌گردد با رعایت تشریفات مندرج در قانون آیین‌نامه داخلی مجلس عبارت «با تأیید هیئت‌های نظارت» از بند «پ» (تبصره «۳» الحاقی) حذف گردد.	
۱۹	ماده ۱۹- تبصره «۱» ماده (۴۸) قانون حذف و تبصره ۲ آن به عنوان تبصره اصلاح می‌شود.	✓			تصویب این ماده پیشنهاد می‌شود.	
۲۰	ماده ۲۰- یک ماده به عنوان ماده ۴۸ مکرر ۱ به قانون الحاق می‌شود: ماده ۴۸ مکرر ۱- داوطلبان باید ظرف هفت روز از تاریخ انتشار دستور شروع ثبت‌نام به وسیله وزارت کشور، به سامانه الکترونیکی واحد که وزارت کشور جهت ثبت‌نام اعلام کرده است، مراجعه کنند و ضمن تکمیل پرسشنامه مخصوص اعلام داوطلبی، مدارک و گواهی‌نامه های مربوط را بارگذاری و شناسه رهگیری اخذ نمایند تبصره ۱. لزوم مراجعه حضوری داوطلبان برای ثبت‌نام یا تأیید نهائی آن به مراکز ثبت‌نام با تشخیص وزارت کشور خواهد بود. تبصره ۲. عدم مراجعه به مراکز ثبت‌نام در موارد لزوم مراجعه حضوری موضوع تبصره ۱ این ماده، عدم تکمیل پرسشنامه مخصوص اعلام داوطلبی، عدم بارگذاری مدارک و گواهی‌نامه های مربوط و یا عدم اخذ شناسه رهگیری در موعد مقرر جهت تأیید نهائی	✓			در راستای تسهیل و بالا بردن سرعت ثبت‌نام داوطلبان عضویت در شوراهای اسلامی کشور، کمیسیون محترم در این ماده اقدام به پیش‌بینی ثبت‌نام الکترونیکی نموده است. با توجه به اینکه ممکن است برخی از داوطلبان در روستاها به دلایلی امکان ثبت‌نام الکترونیکی را نداشته باشند، در تبصره «۳» وزارت کشور مکلف شده است که امکان مراجعه حضوری را نیز فراهم کند. اما با توجه به اینکه این حکم تبصره برای داوطلبان شوراهای شهر نقض غرض ثبت‌نام الکترونیکی و مغایر با هدف این ماده است، پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آیین‌نامه داخلی مجلس واژه «شهر» و «فرمانداری‌ها» در تبصره «۳» حذف شود.	پیشنهاد می‌شود با رعایت مفاد قانون آیین‌نامه داخلی مجلس واژه «شهر» و «فرمانداری‌ها» در تبصره «۳» حذف شود.

متن اصلاحی	اظهار نظر کارشناسی	موافق به شرط اصلاح	مخالف	موافق	مصوبه کمیسیون	شماره ماده
					<p>ثبتنام، به منزله عدم ثبتنام است.</p> <p>تبصره ۳. وزارت کشور موظف است امکان مراجعه حضوری برای داوطلبان شورای شهر و روستا را در بخشداری‌ها و فرمانداری‌ها فراهم نماید.</p> <p>تبصره ۴. داوطلبانی که در خارج از کشور به سر می‌برند، باید جهت ثبتنام در مهلت قانونی به سفارتخانه یا نمایندگی‌های سیاسی یا کنسولگری‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور مراجعه نمایند. سفارت یا نمایندگی سیاسی یا کنسولگری مذکور مکلف است با فوریت، مدارک ثبتنام داوطلبان مذکور را از طریق وزارت امور خارجه به وزارت کشور ارسال کند تا نسبت به ثبت در سامانه و بررسی صلاحیت وی در هیئت اجرایی حوزه انتخابیه، اقدام قانونی به عمل آید.</p>	

گزیده سیاستی

تصویب کلیات مصوبه کمیسیون در خصوص طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مورد پیشنهاد است. در بررسی مواد (۱۱) تا (۲۰)، اصلاح مواد (۱۳)، (۱۴)، (۱۵) و (۲۰) مصوبه پیشنهادی شود.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ (۴ خط) صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir